

quo capiatur Capella, alia ejusdem bonitatis adificari debet; iuxta id quod Rota declaravit in Pamplonen. sepulta: vel casu quo major utilitas sequatur ex Capella, quam ex aedificio Ecclesie, etiam si fuerit Cathedralis, cogendus non est, ut Valenz. insinuat n. 86. qui loquitur nimis late in dicto consilio; licet doctissimum sit, nondum enim erat Episcopus Salmantinus quando *Consilia scripta*. Limitatur etiam quotiescumque ex ampliatione nova fabrica parvum commodum sequentur Ecclesie edificanti, magnum vero incommode Ecclesie præstant patientiam: per text. in l. 1. s. *Sunt qui putant, si ne quid in loco publico: & pluri- bus citatis Barbos. d. voto 102. ex n. 46.*

178 Infuper & etiam notandum est, talem venditionem partis domus faciendam esse, ita ut illa que remanet, non inepta reddatur propter carentiam lumen; præcipue si fuerit domus vendita alterius Causæ piz, cui præjudicium generaret: ut optimè differetur Gratian. d. *discept. 896. per totam.*

179 Præterea observari debet, quod licet domus Ecclesie, pro amplianda alia Ecclesia, vel Monasterio, possit capi; tamen hoc intelligendum est, nisi domus secularium ad sint: quo casu illa potius sumenda sunt, quam domus Ecclesiæ: ita in terminis declarata Rota d. dec. 676. n. 4. p. 1. recent. non enim ut ibi notatur, actio subsidiaria contra Ecclesiæ intrat, nisi prius intentata actione emptionis futuum privatorum, ab eo quod quelibet excusatio difficultatis sit habenda in consideratione: ut *ibid. n. 5. plenius continetur: sicut etiam quotiescumque una domus capitur, videndum est an alia fuerit vicinior: si enim alia reperiatur vicinior, illa capienda est: & antequam capiatur, alia plus distans compellenda non est ad venditionem: ita aquitare suadente: ut bene consideraverit Rota d. dec. 21. 3. n. fin. p. 1. recent. Farn.*

180 Secundū, in concursu duarum Ecclesiæ voluntem adificare, preferenda est Ecclesia Parochialis Monasterio, & Ecclesia Parochiali Cathedralis: ex ratione adducta à Covart. lib. 3. var. c. 14. n. fin. vers. secundo mibi videtur. Nam cùm ista Ecclesia moraliter sint necessaria pro administratione Sacramentorum, & pro cultu divino, qui ordinarii ibi celebratur ad Religiosum Chritianum eruditio- nem & ampliationem, magis præferenda sunt; licet in hoc, contrarium deciderit Leo d. dec. n. 33. quorum contrarietatem ita componendas esse censo: fed certè abisque bona ratione, nam magis privilegiatus præfertur inter duos ejusdem ordinis; Glos. in c. *Accusatus, & sane de heret. in 6. Joan. de Montaigne tract. de autor. num. 7. in 10. vol. Tract. fol. 108. col. 2.* cùm ergo Cathedralis magis privilegiata sit, præcedere debet; præcipue cùm hoc casu licet equalitas ejus servanda inter duos ejusdem dignitatis, præfertur ille qui gratiam obtinet a principe l. fin. de *Albo Tribend. Felini in rub. de maior. & obed. Nata cum pluribus, cons. 637. n. 1. vol. 3. Boerius de autor. Mag. Conf. n. 17. Bobad. in Polit. lib. 2. c. 16. n. 12. Plura cumulat Menoc. conf. 251. a. n. 9. Si ergo ut diximus sapè Ecclesiæ Cathedralem solu. Papa erigere potest, cetero vero Episcopos, ergo hinc præminentia hoc casu deberit, & sius alterius Ecclesiæ, vel domus capi potest, pro ejus adificatione five ampliatione.*

181 Tertiò, si ex tali aedificio magnum incommode sequetur, quod opportuno indigeret remedio; velut si ex aedificio vicinum Monasterium pataret, inhiberi debet adificans: five vero fenestræ jam aperte fuerunt, si ve pavimenta, claudi debent & regulis cooperiri: per text. in c. 1. in fin. prin. de regu. in 6. & pluribus citatis Barbos. d. voto 102. ex n. 49.

182 Quartò limitatur, nisi Dominus à quo emitur dominus, ipse etiam velut edificare pro alia Ecclesia: tum enim Dominus soli non potest cogi ad vendendum: quia in pari causa Dominus præfertur omnibus aliis adificare volenter. l. *si cum donem §. fin. ff. solut. Matrim. l. Ex facto, ff. de pecul.*

183 Coccinus decif. 1. Que limitatio temperatur, ut procedat, spatio temporis assignato Domino ad adificandum, ne via aperiatur fraudibus: ut eadem resolvit Rota apud Coccinum proxime citatum. Quia limitatio in Cathedralibus non haber-

184 Iecum, cùm due non possint esse in una Civitate, nisi forte fuerint unitæ.

Supradicta autem omnia aliqui limitant, casu quo do- 185 mus illa alicuius fuerit illufrissima familiaria, ad cuius nobilitatem hujusmodi conferunt habitaciones: per text. in l. 1. Cod. de prebus & omnib. reb. Navic. lib. 1. & ea ratione, vendi non compelluntur. Farinac. dec. 372. ex n. 4. & dec. 676. n. 8. p. 1. recent. juxta exemplum facta Pagina lib. 3. Regum, cap. 21. ubi poscent Achab Rex, Naboth vi- 190 neam pro ufo proprio; respondit Proptius sit mihi Dominus ne dem hereditatem Patronum meorum tibi. De quo vide plures apud Velasc. de privil. pap. par. 1. q. 4. n. 175. & seqq.

186 Utrum verò data sententia emptionis alicuius rei pro amplianda Ecclesia, detur appellatio suspensiva? videtur quod non: nam si in aliis habentibus idem privilegium, veluti in privilegio quod Doctor competet expellendi de vicina domo fabrum, & in expellendo eum qui infirmum propter strepitum distractabit, ut optimè notavit Gratian. discep. 186. n. 14. Barbos. d. voto 102. n. 86. ubi aquiparatur hac prærogativa non datur appellatio, quare daretur in edificatione pro Ecclesia: ut notarum Felini in c. ult. in fine, de Inde, quem sequuntur eti Gratian. d. n. 14. & 15. Ad 193 quod facit, qd scit à decreto reparacionis Ecclesie non datur appellatio suspensiva, per decreturn Trident. eff. 2. de reform. cap. 7. & plures citatos à Salgado de prot. Regia, 2. p. c. 8. a. n. 107. & p. 3. c. 5. n. 14. & 15. ita similiter nre à decreto emptionis domus: cum limitationibus superius ponderatis. Et ex his deducitur, male Valenz. cons. 18. n. 15. auctoritate Covart. lib. 3. var. c. 14. n. ult. vers. Tertia, & Leo. dec. Valenz. 90. m. 8. sensisse hujusmodi prærogatum non valere absque Principi superiori decreto: etenim de per se competit ex dispositione Juris: Principis enim decretrum tendere potest ad justificacionem, non re- rō ad hoc ut der robur, vel annulet hujusmodi prærogatum: & ita communiter in hac materia reprobatur doctissimum Covart. s. ex *Doloribus allegatis* fatig. confat.

187 Ex resolutione vero hujus questionis alia venit resolu- 194 da: Posse videlicet Ecclesiæ obligare vicinum ut servitum altius non tollendi adificium ei vendat: ut supra notavimus n. 16. & latè probant Vinc. de Franch. dec. 22. per totam, Ant. Gomez. in l. 46. Taur. n. 9. Mascard. concil. 621. n. 9. Padilla in l. *Alius*, num. 20. Cod. de f. 7. & 7. Gratia. Cabedo dec. 101. num. 4. & decif. 152. Marius Giurba decif. 26. nu. 8. vers. *In dico potest: Riccius in acr. Curia Archip. Neap. dec. 138. n. 3.*

188 Sed & hæc, qua ita latè à nobis pertractata sunt, intel- 195 ligenda sunt pro venditione domus ad Ecclesiæ adificandam, & ad utilitatem aliorum locorum Ecclesie immunitate gaudientum; non vero extraneorum ab Ecclesia, & illorum que non gaudent hac immunitate, sed tamquam secularia loca habentur; exemplo Hofstadii Religiosorum, ad quod adificandum, ampliandum, vel erigendum, seculares non possunt compelli domos sua vendere, sicut nec ad ipsum Monasterium, ut ex Tambur. de bre Abba. toma 3. disp. 5. g. 2. n. 5. observat Frater meus D. Didacus Ant. Frances de Vrtrugoyt nunc Episcopus Barbastrensis, in suo Pastorali interno, p. 3. voto 6. n. 46.

189 An vero, casu quo dominus ematur pro erigenda, five 196 amplianda Cathedrali in sua si dominum utile, quia bona sunt emphyteutica, debeatur laudem, non obstante quod necessaria sit venditio, & ad venditorum speccia solvere? affirmativa respondeas: per ea qua traditum pluribus Fontanella de past. nuptial. p. 2. clau. 1. p. 2. n. 121. In quibus nullum prejudicium capit venditor: si enim ei iustum solvi debet premium, juxta supr' nota, totum quod solvit detrahendum est in computatione valoris: ex quibus nulla ratio augmenti cultus divini, nec præjudicium considerari valet.

CAPUT XL

De dubiis quæ suborbi solent post novam Ecclesia Cathedralis erectionem.

SUMMARIUM

Gratia Apostolica quando fortiantur effectum, 1. Novi Cathedralis quomodo gubernetur, 2. & seq. Antiquus Episcopus à quo fuit Ecclesia dismembrata, quando gubernet, 3. Tarditanus electoribus, ad quem devolutur electio, 4. Gubernium Cathedralium & Diocesis cur conservetur Episcopo antiquo, 5. Episcopo qui renuntiavit usquequā conservetur iurisdictio, 6. Proconsul quare omnia faciat usque ad adventum successoris, 7. 21. Perceptio fructuum in nova Cathedrali cui incumbat, 8. Fructus sui competant fata resignatione, 9. 16. Differentia in fructuum perceptione in vacuatione per obitum, vel ex causa resignationis, 10. Translatio Episcopo an possit beneficia conferre, & quæ? 11. Tex. in cap. Si tibi absenti, de praeben. in 6. interpretatur, 12. Tex. in l. Qui absenti, de acquir. possit. interpretatur, 13. Privilegia quando fortiantur effectum, & quando è contra, 14. Scientia privilegii competentis in quo requiratur, 15. Resignatione fata a Canoniciatus, quando resignans amittat frumentum, 16. Delegati primæ Ecclesiæ, qui per nouam erectionem qualitatem dignitatis amiserunt, an possint prosequi causam ceptam, 19. Delegationis personalis, & realis, differentia, 60. 62. Dignitas succedit Digniti; Canonicus vero Canonicus non in omnibus succedit, 61. Successor in Canoniciatu non dicitur successor quoad omnia, 62. Delegatio quando reputatur personalis, vel realis, 63. Delegatus Pope pro executione electioni nova Cathedralis, an potest exequi, mortuo Papa, 64. Procedit in Gratia facta, non in facienda, 65. Aliud est, Papam prouidere, aliud committere prouisionem, 66. Executio necessarii, & voluntarii, differentia, 67. Episcopo Excommunicato, vel suspenso, sive ab hostibus capti quid faciendum de commissione ei facta, 68. Cathedrali Ecclesiæ nouiter omnino creata differentia à Collegata in Cathedralem erecta, 69. Episcopus à quo tempore faciat fructus suis in prima nova Cathedralis electione, 70.

Electione facta novi Episcopatus, ejusque Ecclesiæ Cathedralis per summi Pastoris decretum, contigit dubitari de aliquibus difficultatibus, quas in unum congerere commodum fore Lectione facile judicamus, id est tamquam genuinum hujus materie Caput tractare decrevimus. Ad cuius perfectam cognitionem certissimum supponendum est, Gratias Apostolicas executioni mandatas, suum plenum fortis effectum, ex communi Doctrina fenu in c. *Capitulum sanæ Crucis, de re script. c. 1. debitus, de appell. c. Si qualiter, de Cleric. non resida. Bobad. in polit. lib. 1. cap. 1. num. 5. in fine.*

Ex quo videbatur non amplius dubitandum esse de hac nova Cathedrali, tamquam si à principio fuisse ercta, & per plures annos ut talis gubernata: sed cum haec nove electiones per dismembrationem ab aliis Episcopatibus, iustis existentibus causis, fiant: quonodo gubernanda sint tam respectu Episcopatus, quam Ecclesiæ, videndum est.

Et quidem respectu iurisdictionis Episcopi, certissimum est, antiquum Praelatum in cuius anteua erat potestate nova Ecclesia, eandem conservare; ex text. in l. meminisse, ff. de offic. Procon. ubi statuitur, iurisdictionem Proconfulis prorogari usque ad adventum novi successoris, Avila informa- fyn.

Populo obligato per transactionem ad residiendam Cathedralem an teneatur si translata sit Cathedra, 59.
Reparare, reficere, & redificare, verba quid significant, 60.
Confuetudo reparandi an extendatur de Ecclesia ad Ecclesiam, 61. & seqq.
Confuetudo non se extendit de loco ad locum, nec de persona ad personam, 62.
Confuetudine existente in Provincia edificandi vel reparandi Cathedrales, extenditur de Cathedrals in Cathedralem, 63.
Confuetudo contribuendi per Laicos hoc casu quanto tempore pretributari, 64.
Laici quas operas prestare teneantur pro erigenda nova Cathedrali, 65.
Sponte solvere promittens pro erigenda nova Cathedrali, compelli potest solvere promissum, 66.
Nec promissum retrahere potest, 67.
Donatio facta in favorem Ecclesie non est retractabilis, 68.
Ecclesia Cathedralis quanto tempore debeat edificari, 69.
Cathedrali nova edificata, an domus circum circa sint adiuvanda, 70.
Ecclesia Cathedrales & alia inferiores, per quantum spatium gaudente immunitate, 72.
Episcopus cum Clericis olim habitare debebat ex precepti Ecclesie, 73.
Cathedralis quare in maiori spatio gaudente immunitate quam inferiores Ecclesie, ibid.
Domus intra quod spatium circum circa Cathedralem edificari possint, 74.
Domus Clericorum vel Laicorum an possint edificari circum circa Cathedralem, ibidem, & 75.
Domus Clericorum circum circa Ecclesiam edificate gaudente immunitate; Laicorum vero, è contra, 76.
Passus mensura, 77.
Pedis mensura, ibid.
Immutans per 40. vel 30. passus circum circa Ecclesias, an sit usus recepta, 78.
Cathedralis quo casu possit impedire aliarum Ecclesiarum adiunctionem circa ipsam, 79.
Præiudicium quale debet esse, ut Ecclesia edificatio impediatur possit prope Cathedralem, 80.
Domus cur separata debet non continua Ecclesie, 81.
Ecclesia Gentilium ritus in Melius & ad Christianam pietatem interdum redire, illis que uitio, 82.
Cathedralis Ecclesia edificium cur speciosius & ornatus effebeat, 83.
Episcopus intra civitatem ubi voluerit potest ponere Cathedralem, 84.
Cathedralis insula in istar edificanda, & quare, 85.
Quare speciosior debet esse fabrica, quam ceterarum Ecclesiarum, 86.
Ecclesia edificata cedit edificio: non vero edificium solo, 87.

I Si Templorum edificationem Deo Optimo Maximo remesse grauiissimum nemo est qui negat, ut pluribus promoneat congesit, ait Solorzus de Ind. iur. tom. 2. lib. 3. c. 23. ex n. 2. & in Polit. Ind. lib. 4. c. 23. in princi. quibus addet etiam quae idem. Author refert in prob. 41. quanto gratiorient fundatio & construatio sanctuarium Ecclesiarum Cathedralium: ubi cœlestis ille Salomon tamquam in folio proprio in Terris constituitur. Et si David piissimus Rex nefas existimavit se in domo cedrina habitare, Arcam autem Dei in Tabernaculis lignis manere, qua de causa Templum edificare constituit, quod ejus filius Salomon opere complevit, s. Reg. 9. Cujus occasione non solum ipsi, verum ceteris edificantibus Templo plures felicitates à Deo Optimo Maximo sive promissas notarunt plures apud Solorz. locis supra citatis: quanto magis nefas erit Dominum cœli & terræ in tabernaculis lignis, hoc est in Cathedrali Ecclesia, Magnitudini, & Majestate Dei minus congruente habitate? Quare de Templo sancta Ecclesia Cathedralis edificando nostrarer erit hic Sermo.

Hujus autem Cathedralis Ecclesia ædificatio pro erectione ne ad Fabricam spectat, ad fructus Episcopatus ad redditus præbendarum & beneficiorum Ecclesie Cathedralis, & ad bona Laicorum Episcopatus, proportione servata; ita omnes contribuere teneantur: ut in partibus Indianorum in omnibus erectionibus servatum sive tenuatur Solorz. de Ind. iur. tom. 2. lib. 3. cap. 23. n. 8. ubi Ordinationes Regias circa hoc adducit: de quo videnda sunt que de Translacione, supr. cap. 3. n. 135. adduximus: nam in Erectione non potest intrare, sicut in reparazione, confertudo edificandi per Laicos, quae omnino fervanda est; ut refolvit Rota dec. 501. par. 1. in postb. Farin., & tradunt D.D. citati à Barbos. in Collect. ad tex. in c. 1. n. 3. de Eccles. ædific. ubi plures, citat, & nos latius cap. sequenti, de Reparatione dicimus. Nam cum Ecclesia Cathedralis edificetur primo post erectionem, non potest dari Confuetudo, que licet adit in Parochialibus, difficiliter admitterem in Cathedrali, cum in Confuetudine non detur extenso: & licet Episcopatus sit veluti totius Diocesis Parochia, tamen ad hunc effectum non venit, cum licet omnes Diocesani possint, tamen ibi non percipiunt Sacra menta; que est ratio contributionis: ut D.D. tradunt communiter, & videat per eos quo fiquar Bar. in Collect. ad tex. in d. c. De his n. 3. de Eccles. ædific. nisi tales intelligamus Confuetudinem modo quo in dividimus: alii enim effici Laicos obligati ad contribuendum ex aliqua honesta & rationabili causa, aliud vero ratione Confuetudinis Parochiarum illam extendere ad Cathedralem novam erigendam. Si vero redditus Fabrica fuerint distincti, & sufficient, quod vix in edificatione potest accidere, cum in immensum protraheretur tempus, ipsa sola contribuere teneat, ex Bero. conf. 3. n. 16. & latius c. seq. de Reparatione dicimus. Nec casu quo alii contribuant, Episcopus pro sua se potest excusare Quartu, ex Surdo conf. 62. n. 2. & 23. nulla constutendum in contrarium obstante; late Manc. dec. 284. n. 4. Quid autem nomine hujus Fabricae veniat: Dic quod intelligitur structura adiuncti: cap. De fabrica, & Conser. dif. 1. cap. Futuram, 12. q. 1. cap. ult. de testam. Valenz. conf. 122. ex num. 45. Solorz. cum pluribus d.c. 23. n. 1. Barbat. conf. 26. n. 2. vol. 3. Ex quo Abbatis ibi: nos sequitur Gregor. Lopez in l. 11. tit. 10. p. 1. vero, Quae son dadas para elles: docet, Episcopum teneri de proprio potius reparare Ecclesiam ornamenti, quam ex fabrica, fave ex eis bonis id facere: de quo alibi: & est tex. in cap. fin. de Surdo conf. 62. n. 4. & 5. de quo etiam vide plures apud Salgad. de protel. Reg. p. 3. c. 5. n. 6. & latius statim.

Cui decisioni validum obstat argumentum, quod in hunc modum efformatur: Aedificatio & Reparatio Ecclesiarum à pari procedunt, cap. 1. c. De his 4. de Eccles. ædific. ibi: De his qui Parochiales Ecclesias habent, duximus respondendum quod ad reparacionem & institutionem earum cogi debent. Ad idem est tex. in Quatuor 12. q. 2. cum alii juribus & DD. latè citatis a Solorz. de Ind. iure d. tom. 2. lib. 3. c. 23. n. 12. & 13. At Reparatio primò ad fabricam, secundo ad Episcopum, tertio ad Capitulum, quartò ad Clericos ejusdem Ecclesie, denique ad Clericos & Laicos totius Episcopatus spectat, modo explicando cap. sequenti, ubi de Reparatione Ecclesiarum Cathedralium sive tractabimus; ergo ædificatio eodem modo facienda est.

Sed huius difficultati, eti prima facie convincere videatur, Repondendum est, longè diversam esse rationem Aedificationis, & Reparationis, in calce nolto; ex eo quod quando Templum edificatur, nova erigitur Cathedralis, que non erat in eis producta nec ereta; quo casu cum nec Fabrica, nec Episcopus, nec Capitulum, nec Clerici repairantur, expensis communibus fieri debet: fecit autem effet, si Episcopatu jam erecto, fructibusque distinctis tam pro fabrica, quam pro sustentatione Ecclesie: & ejus Ministris, effecit aedificanda: quo casu à pari procederet ædificatio & reparatio, ut in partibus Indianorum accidit: & novat Solorzus supra citatus. Et si practicatum fuit in Civitate Vallifolero, ubi hodie non est finita fabrica Ecclesie; semper enim Episcopus pro Quarta fructuum contribuere debet, absque ulla exculpatione, nisi fructus non sufficerent

Caput Duodecimum.

ficerent ad ejus sustentationem: cap. unio, ubi Gloss. 10. q. 4. plures apud Bobad. in Polit. lib. 3. c. 5. n. 33. Barbos. cum pluribus in collect. ad tex. in c. De his. n. 3. de Eccles. ædific. Et ita omnes qui tenentur, possum compelli non solum ad edificandam Ecclesiam, verum etiam Campanile, & cetera, ita Bobad. in Polit. lib. 3. cap. 8. n. 35. Diximus omnes Laicos teneri ad edificationem Cathedralis; Modò explicandum est quomodo hoc intelligendum sit. Et quidem credo prius & ante omnia de bonis Universitatibus debere fieri contributionem quād ab bona particulariū deveniatur: quia cūm hac sit impona publica, prius bona publica expendenda sunt; & in casu deficiētis futuri Ecclesie, contribuio verò tantum durat, quantum praefixa necessitas, pro cuius subventione posita fuit: ita Greg. Lopez in l. 11. tit. 10. p. 1. gl. fin.

18 Circa vero locum, hic eligendus est in Civitate opportunitas, & ubi commodius Populus ad divina accedere posse; quasi totum ad arbitrium reducatur; cūm hoc vel Executori Apostolico commitatur, vel Episcopus ipse locum eligat ex dictis c. 2. n. 22. amicabiliter, ex traditiō D.D. in c. Cum Episcopis, de offic. Iudic. Ordin. in 6. cap. Ecclesiastis, ubi Gloss. 16. q. 7. I. Si cum dies, §. Si arbiter, ff. de Arbur. l. 8. tit. 10. p. 1. Quod optimè annotavit Hier. Roman. lib. 3. de Repub. Gentil. c. 3. col. penult. ubi hoc idem in Templis Gentilium obseruatū est, & ejus verba, quae Hispano sermone scripti, pro majori intelligentia causis occurrentibus Latine traducunt volū: ea tunc sequentia: In his que spe plantat ad fidem & collationem Templorum, Antiqui delineabant, & præcipue Philosopher. Aristoteles qui optimis tradit regulas in Politici, ubi postquam Civitates menjazit, omniaque suo loco collocavit, dicit quod Templo, ubi Oracula recipiuntur sunt, & Deorum cultus exercuntur, edificanda sunt in loco decenti & magis honorifico, & separato longe arbus profanis & negotiis; taliter quod ex finis dispositione, præeminentia loci cognoscatur & affinitas Dei in illo. Domus item sine habitatione Ministrorum continua Templo esse debent, & omnia loca necessaria pro Sacrificiis fave virtutibus sacrarum, Templo debent coniungi, taliter quod omnia, quibus opus est pro Religione, in opportunitate & antiquo loco civitatis debent collocari, ut maiori sunt in generatione Populi, nec quidquam desirat, inquit idem Philosopher: & ante Templum, forum, five plateam convenienter haberi (quam nos Comitemur vocamus) ad quam fugientes ad Tempora, configere possint: quod ita intellegit D. Thomas: in quo venientia non debent proponi, nec commercia exerceri, sed ab omnibus his mundi servari, ut strepitum in loco Deo dedicato non fiat. Circa que videndum est etiam Marius Itala de Imm. Eccles. lib. 1. c. 4. §. 6. n. 5. & 7. n. 9. sed circa que de Cemetery narrantur hic, in cap. 26. infra. de Cemetery latè videnda sunt que diximus, Alias enim si ut diximus Cap. 7. de Translatione Ecclesiarum Cathedralium , malus situs cauila est Translationis, frustra fieri impensa constructionis: si vero Episcopus & inferiores de loco discordent, licet inferiores à decreto Episcopi appellare possint, non tamen à contributione liberantur, cum sit ex cœla necessaria: juxta ea quae Cap. sequenti, de Reparatione, dicimus. Interim tamen vide tex. in l. Parietem, ff. de servis urban. Gratian. dif. 84. n. 20. & 21.

21 Sed si impensa fuerit facta incipiendo fabricare Ecclesiam, & ad alium locum mutare voluerit Superior, tunc contribuentes recte poterunt appellare, appellatioque suspendetur, non obstante invenitentis mandato, ex latè traditis à Gratian. d. dif. 84. ex n. 15. cum seq. ubi in specie ea ratione videlicet, quia adificare Ecclesiam in loco aptiori, postquam edificata est, vel cum esset bona, ut sit melior, non est opus necessarium, ad quod nolentes teneantur. sed tur contribuere: Farin. dec. 501. p. 1. in Postb. Gratian. d. dif. 84. num. 21. Barbos. in Postb. alleq. 64. n. 11. & 12. & ita distinguunt in obligationis Ornamentorum Barbat. conf. 26. num. fin. volum. 3.

24 In hac Ecclesia constructionem non solum venit Templum materiale, quatenus ex parietibus componitur, verum etiam Sacrifica, Capitulum, Campanile, & cetera omnia que ad necessarias ipsius Ecclesie partes connumerantur. Unde ad hanc omni tenetur pariter concurrere: Glos. in c. Quatuor, 12. q. 1. & in c. Sicut excellentia, 23. cum pluribus in collect. ad tex. in c. De his. n. 3. de Eccles. ædific. Et ita omnes qui tenentur, possum compelli non solum ad edificandam Ecclesiam, verum etiam Campanile, & cetera, ita Bobad. in Polit. lib. 3. cap. 8. n. 35. Diximus omnes Laicos teneri ad edificationem Cathedralis; Modò explicandum est quomodo hoc intelligendum sit. Et quidem credo prius & ante omnia de bonis Universitatibus debere fieri contributionem quād ab bona particulariū deveniatur: quia cūm hac sit impona publica, prius bona publica expendenda sunt; & in casu deficiētis futuri Ecclesie, contribuio verò tantum durat, quantum praefixa necessitas, pro cuius subventione posita fuit: ita Greg. Lopez in l. 11. tit. 10. p. 1. gl. fin.

25 Sed ita distinguunt in obligationis Ornamentorum Barbat. conf. 26. num. fin. volum. 3.

26 Neque supradicti refragatur, potius ex oblationibus quam ex patrimonio Laicorum Ecclesias has esse adificantur; ut constat 1. Paral. c. 28. ubi David & Solomon etiam ex oblationibus Sacerdotum Templum adificantur, & Joas similiter 4. Reg. cap. 12. ex oblationibus fortasse Templi insta-

- cap. Presbyteri, 24. distin. ubi DD. vel à vicinis Episcopis, Archiepiscopo deficiente: cap. Si forte, 65. distin. videndum Solorz. de Ind. iur. d. to. 1. lib. 3. c. 13. ex n. 35.
- 47 Quoad possessionem verò & fructuum perceptionem, ante formationem Capituli, credo collationem nihil operari posse: nam quidquid sit in aliis beneficiis, in Canonibus & Præbendis Ecclesiæ Cathedralium, quorum fructus residendo & interessendo lucrunt, non possunt spectare ad novos provisos ante possessionem: & sicut refignans suos facit, donec licite infinita possessioni, etiam si sciventer admisit resignationem; ut ex Vazconcel. tradit.
- Garcias de benef. 2. par. cap. 1. n. fin. ita & etiam antiqui illi Beneficiari seu præbendati, à quibus dismembratio facta est, illis frumenti, donec Capitulo formato, possessionem novi provisi ceperint.
- 48 Nec obstat contraria opinio, quam refert Solorz. *sprā*, auctoritate motus Glosso in *cap. Presbyteri*, verb. *Civitatis*, 24. distin. & Rebuff. in *prax. d. tit. de devol.* n. 72. Nam præterquam quod nostram tenendam & sequendam tamquam securiori ipse afferit, & sequitur; prædictæ doctrina nihil probant; *Glossa* enim tantum dicit, quod forte nobiliter recutire ad vicinos Episcopos, quia volebant ire ad Papam; quod licet, omisso medio: & ibi erat collatio Ecclesiæ particularis. Rebuff. verò, præterquam quod nihil affirmit, & punctum indecimum relinquit, tantum pro contraria parte allegat text. in *cap. penult. de supplend. negl.*
- 49 p. 4. 6. ubi Archiepiscopus non potest conferre beneficia ad collationem Episcopi spectantia, sicut nec etiam Episcopo ab hostibus capto: qui casus diversus est à nostro: illa enim Regula est generalis, nosler verò est casus specialis, per fundamenta Juriū *sprā* allegatorum: in illo verò *tex.* disputatur ex particulari dispositione ad Capitulum. Sede vacante spectare jurisdictionem, ut ibi notantur DD. at verò in causa nostra non reperitur Capitulum, nec ad ipsum collatio spectare potest.
- 50 Infuper & etiam allegat. tex. in *cap. Pastoralis*, de offic. Ordin. ubi Archiepiscopus haber potestatem in causis à Jure expressis, sed iste non est de expressis: ergo non potest conferre. Respondetur minorem esse falsam, quia satis in *Iuribus allegatis* expressum reperitur.
- 51 Ex quibus reprobanda venit sententia Solorzani de Ind. iur. d. lib. 3. c. num. 61. qui apertius loquitur in Polit. d. lib. 4. cap. 5. vers. *Punto que tambien se puso en duda*: ubi ait, facta collatione Præbendas & Canonicos sufficientibus constitutuere Capitulum, eo ipso esse constitutum: quod ipso in fine non approbat, nec nos approbamus: nam si erectione non est executioni mandata per mortem Delegati, quo patet Capitulum potest constitui illius Ecclesiæ, quia nondum est in esse producta?
- 52 Supposita tandem erectione, dubitari Quinto contigit, quibus legibus Ecclesiæ Cathedralis noviter erecta gubernetur, quovsum particularibus statutis illorumfretur: Et quidem credo eisdem, quibus Ecclesia lai gubernabatur à qua divisa & dismembrata fuit, ut in Provinciis de novo quæfatis latissimè docet Solorz. de Ind. iur. som. 1. lib. 3. c. 1. ex n. 46. ubi innumerous refert, ut notant DD. COMMUNITER in L. Seiadem, ff. de offic. *Affessor. & in unica, C. de Metropol.* Beryto, lib. 11. & tradunt familiiter DD. in cap. 1. ne Sede vacante: ubi *Glossa* verbo, *uniendo*, & in cap. Et temporis, 16. 9. 1. verb. *unire*: idem Solorz. d. to. 2. lib. 3. c. 5. ex n. 61. & in Polit. d. lib. 4. c. 5. in fine.
- 53 Si verò dismembrata non fuerit, sed noviter erecta, quia de nova fuit adiuncta Tertia, in qua erecta fuit, vel infideles ad fidem converti, tunc legibus Metropolitanæ cui subiectur gubernabatur est: c. *Translato, de Confit.* ubi DD. & in a. l. unica, C. de Metrop. Beryto, lib. 11. c. *Cum clima, de confibus*; cap. *De his*, 12. distin. ibi: *unum eundemque in pallendo teneant modum, quem in Metropolitanâ Sede cognovimus institutum.* Quibus accedit, omnes Ecclesiæ inferiores, in his quibus fatus expressum non est; debete gubernari secundum confutendum Ecclesiæ Metropolitanæ: per *laicæ supradictæ*, quibus addit Solorz. d. tom. 2. lib. 3. cap. 5. ex n. 64. sive in fin. & in Polit. d. lib. 4. c. 5. 2. p. in fin. ita
8. *Cancellaria*, dubitatur Sexto: Dic quod sic; etiam si de una Ecclesiæ ad aliam transferantur: per ea que tradit Gonzalez ad dist. Regul. 8. *Cancell. glof.* 5. §. 7. num. 24. & 25.
- Septimò etiam dubitari potest, an si aliqui à Sede Apostolica Gratia Expectativa alicuius Præbende facta fuerit, & posse per Romanum Pontificem divisus sit Episcopatus, talisque præbenda ad illam Ecclesiæ translata: ai talis Expectans de illa debet provideri, an verò per talem novam erectionem, Gratia illa, quia nondum fuit executioni mandata, cessaverit? In qua certum est non cessare, sed in nova Ecclesiæ remanere: per textum expressum in extrar. *Sedes Apostolica, de offic.* *Delegat.* inter *Comunes*, ubi in terminis ita decidit. Cujus rei rationem reddit Joan. XXXII. dicens, quia per talem Expectativam, jus ad talem præbendam fuit quæsumus; quod ita considerabile est, ut absque expresa derogatione, non censeatur ei derogatum.
- Per hanc autem Gratiam Expectativam acquiritur jus ad 58 rem cap. *Si possum*, de præbend. in 6. quod jus est confidabile, ita ut de eo fieri debeat mentio in Gratia: d. c. *Si possum*: Francus, & Saraceni, quos sequitur Garcias de benef. 4. p. c. 3. n. 36. & 37.
- Ex dictis etiam alia oritur quæstio, in d. *Extran. decisa*, 59 an Judices illius prima Ecclesiæ, qui per erectionem secunda, qualiter Dignitatis amiserunt, posunt profequi Jurisdictionem delegatam jam ceptam: quod est inquirere, an amissa Dignitate expirer Jurisdictione delegata? In qua dicendum est, quod si Delegatio facta fuerit personalis, non exprimat; si vero realis, ès contra: hoc est si Delegatio facta fuerit persona, nempe Petro Canonicu, vel Archidiacoно, tunc potest profecti; si vero sit realis, hoc est Archidiacoно talis Ecclesiæ, nequaquam: quod probatur ex d. *Extran. juncto tex. in Cap. statutum, de rescript. in 6. ubi DD. & Barb. in coll. lett. n. 20.* & ita de veris testatur Gratianus, plures referunt, d. 92. ex n. 1. cum seqq. Garcias de benef. p. 6. c. 2. n. 29. Gonzal. ad Regul. 8. *Cancell. glof.* 12. in *priv. n. 72.* Barb. de *Canon.* c. 3. ex n. 9. Ratio differentia est, quia Dignitas succedit Dignitatibus, Canonicus verò non succedit Canonicu 61 in honore & onere, sed Capitulum: *Innot.* in c. quod sic, col. 1. de electi. Barb. de *Canon.* c. 3. n. 9. & hac ratione successor in Canonicatu, non dicitur successor quod omnia: de quo vide Cardin. Tusch. lit. C. *cōnc. 38. per rotam.*
- Unde nihil interest quod Persona, vel Dignitas nominetur, quando conflat de mente Pontificis ipsum voluisse facere realem, vel personali delegationem; quare si reflexerit Dignitatem, erit realis, si personalis, personalis: ut per plures quos sequitur Riccius in *prax. fori Eccles. resol.* 318. n. 2. & 3. ubi latè secundum impressionem *Colonia Allobrog. de anno 1621.* quotiescumque enim respectus fit ad personalam, nihil interest quod dignitas nominetur; ut declaravit Rota in *una Capitana*, de anno 1552 coram Rossan. quod ad litteram ponit Garcias de benef. 6. p. cap. 2. n. 29.
- Et ex his etiam dubitatur, an Delegatus mortuo Papa 64 possit exequi Gratiam novae erectionis? In qua affirmative respondendum est per tex. in c. *super gratia*, de offic. deleg. 65 in 6. Quæ conclusio limitatur ut procedat, ubi Gratia est jam facta: Guido Papa dec. 421. Veral. decif. 35. p. 2. fecit in Gratia factenda: Sanchez de Matrim. lib. 8. disp. 28. n. 66 88. Riccius *sprā*, n. 2. Hoc tamen non intelligas in mandato de providingo, sed in mandato in quo Papa committit ut alium provideat, quasi diversum sit Papam providere, & committere executionem, vel committere Delegato ut proponi faciat: per tex. in c. *Si cui nulla, de prebend.* in 6. ut distinguunt Riccius d. n. 2. Ratio differentia est, quia in primò capitulo Papa providerit, & tantum p̄cipit Commissario, ut si preces veritati nitantur, dispensent; arque adeo Executor necfarius dicitur, in secundo vero, Delegati voluntati relinquit ut dispenset; & ideo Executio voluntarius appellatur: Et hanc differentiationem innuit tex. in d. c. *Si cui nulla*, ibi: *secus si super provisione certa persona facienda, data sit potestas eidem, non ob suam, sed eius cu[m] provideri mandatur, gratiam, vel favorem: ubiuitur verbo, potestas, ad significandum Commissarium de gratia faciendo voluntaria; & illi verba, mandatur provideri, intelliguntur, id est committitur, ut potestas & mandatum convenient, juxta *sprā dicitur*.*
- 54 An vero beneficia sic erecta, sint reservata per Regulam

Caput Duodecimum.

- ita Sanchez de Matrim. lib. 8. disp. 28. n. 87. ubi intume-
68 ros refert, & probabiliori appellat. Secus autem effet si
commissio facta fuerit Episcopo, qui excommunicatus vel
suspensus effet, sive captus ab hostibus; quo casu non ad
Archiepiscopum, per tex. in c. 1. de *supplend. negl.* *Prælat.*
in 6. nec ad Capitulum, sed ad ipsum Papam delegantem
devolvitur: Quarant. de Author. *Archib.* n. 22. vel ejus
exercitum suspendit, donec habilis reperiatur; de quo
videndum Monet. de comm. ultim. volunt. c. 8. ex n. 193.
cum seqq.
- 69 Sed qui plura in superioribus tractata fuerunt, quæ de-
sufficie explicacione obscura videbuntur; necessarium du-
xi omnium supradictorum summan hic explicare. Quare
ad omnem tollandam dubitationem sicut debet Lectio, no-
va cathedralis erectionem duobus modis posse contingere,
vel erigunt de novo, prorsus Episcopatum efformando
quod omnia, hoc est titulum non solum Episcopatus, sed
Dignitatum Canonicum, Portionarium, & Benefici-
torum; verum etiam ipsius Templum, cum ceteris necessariis; quia ante nihil eorum erat in returno natura, ut in ere-
ctione Ecclesiæ Indiarum contingit, in quibus de novo Fi-
des Catholica à Catholicis Hispaniarum Regibus disseminata
fuit; & hoc causa omniæ supradicta procedere creditur.
Vel nova erigunt Cathedralis in aliqua Collegiata, que ad hunc honorem evehitur, media divisione;
ut in hoc Aragonum Regno contigit in Barbastrensi Ecclesi-
a, quia à Pio V. anno 1573. in Cathedralen recta fuit,
cum famen ante solum Collegiata esset Diœcesis Oſcen. Et
in Terulen, à Gregorio XIII. anno 1577, quis similiter Col-
legiata erat Metropolis Cefaraugustan, quo casu cum iam
Capitulum adesse efformatum, præbendæque distinctæ,
eo ipso quod Bulla exequuta est omnia, que Cathedralibus
competunt, deberi illi abique dubio Jurisdictionem cen-
sendum est.
- 70 Verum in hoc aliud dubium se offerit ventilandum, an
erecta nova Cathedrali flatim debeantur fructus Episcopatu-
ris primo Episcopo electo, ante confirmationem Pontificis;
an vero tantum debeantur à die præpositionis Ecclesiæ fi-
cunt in ceteris? In quo verius & tenendum censeo tantum
à die præpositionis deberi: cum antea non fuerit Episcopus,
nec in hoc aliquid particolare esse: ut in facti contingente
in Ecclesiæ Indiarum declaravit Sacra Congregatio Episco-
porum, cuius declarationem confirmavit Paulus V. anno
1616. telle Solorzani in politica Indiana, lib. 4. c. 5. vers.
Para lo qual, pag. 531.
- ### C A P U T X I I .
- De Templo Ecclesiæ Cathedralis ædificando.
- ### S V M M A R I V M
- T Emplorum adificatio Deogradissimæ, 1.
- Quod de Cathedralibus in primis confundendum est, 2.
- David quæ de causa Templum adificare statuit, & Salomon implevit, 3.
- Templo adificantes pluribus felicitatibus à Deo donati, 4.
- Cathedralis Ecclesiæ cuius expensis adificanda, 5. 14.
- Et quid si translata Cathedrala fuerit, ibid.
- Confusudo *ervanda*, 6.
- Confusudo locum habet in reparatione Ecclesiæ, sed non in no-
va constructione, ibid.
- Parochiam quare Parochiani edificare teneantur, 7.
- Fabrika ad Confusum Cathedralis tenetur, 8.
- Episcopus pro sua Quartaria contribuere debet, 9.
- Quid nomine Fabrika Cathedralis veniat, 10.
- Episcopus potius separare debet Ecclesiæ ornamenti, quæ
fabrika, 11.
- Adificatio & reparatio à pari procedunt, 12.
- Reparatio Ecclesiæ cui incumbat, 13.
- Adificatio & reparatio Ecclesiæ ratio & differentia in
Cathedrali, 14.
- Episcopus quo casu ad edificationem Ecclesiæ non teneatur,
15.
- Episcopus cogere potest obligatos ad contribendum, quo casu
ne appellatio suspendit, 58.
- Qui contribuere teneantur, ibid.
- Stante discordia, Episcopus cum maior parte Capituli indica-
bit summa contributionis, & modum, 42.
- Canonici vel alii inferiores Clerici, quo casu cogi possunt ad con-
tribendum, 43.
- Forma, qua adificari debet Ecclesiæ Cathedralis, 44.
- Episcopus solus an possit modum & formam fabrica determina-
re, an vero Capitulum confundendum, 45. & seqq.
- Episcopus est Caput; Capitulum vero membra, 46.
- Ardua Episcopum expedire non potest abhuc Capitulo, 47.
- Laici male solvunt Decimas, 33.
- Statutum, quo Laici & Clerici teneantur solvere & contribue-
re, servandum, dummodo antiquum fuerit, 34.
- Statutum, quo Canonici contribuere teneantur valet à maiori
parte Capituli conditum, dummodo de bonis Ecclesiæ loqua-
tur, 35.
- Oblationes an prius expendenda, quam patrimonia Laicorum,
pro adificatione Ecclesiæ, 36.
- In Lege veteri consuetudo contrarium procedit, 31.
- Quomodo haec consuetudo introducatur, 32.
- Laici male solvunt Decimas, 33.
- Bona Ecclesiæ teneantur quomodo dividæ, 38.
- Ex his, que fiebant in Lege veteri, non sit bona argumentatio
in Lege nostra Gratia, 39.
- Plura hodie tolerantur, que in Lege veteri prohibebantur, &
viciunt, 40.
- In contributione qui ordo servandus pro adificandi vel repa-
randis Ecclesiæ, 41.
- Qui contribuere teneantur, ibid.
- Stante discordia, Episcopus cum maior parte Capituli indica-
bit summa contributionis, & modum, 42.
- Canonici vel alii inferiores Clerici, quo casu cogi possunt ad con-
tribendum, 43.
- Forma, qua adificari debet Ecclesiæ Cathedralis, 44.
- Episcopus solus an possit modum & formam fabrica determina-
re, an vero Capitulum confundendum, 45. & seqq.
- Episcopus est Caput; Capitulum vero membra, 46.
- Ardua Episcopum expedire non potest abhuc Capitulo, 47.
- Laici an confundendi, sicut Clerici, pro forma Ecclesiæ Cath-
edralis adificandi, 48.
- Dificile est bono peragi exitu que malo sunt inchoata principio,
49.
- Episcopus sententiam profert, ceteris competit appellatio, 50.
- Eleemosynæ an possit peti pro fabrica adifici novæ Cathedra-
lis, 51.
- Eleemosynæ petere pro reficienda Ecclesiæ est excutere ab
humeri Clericorum reparationem illius, 52.
- Navarrus ab Azpelicute quo patto ab hac calumnia se purga-
verit, 53.
- Mutata Ecclesiæ pro commodiori loco, vel alia de causa, qui
contribuere teneantur, 54. & 55.
- In voluntaria mutatione Ecclesiæ nemo contribuere cogitur: se-
cundus in necessaria, 56.
- Episcopus quo casu mutationem Ecclesiæ precipere possit,
57.
- Episcopus cogere potest obligatos ad contribendum, quo casu
ne appellatio suspendit, 58.

syndicatus, cap. 5. prator. glof. 1. quem sequitur Bobad. d. c. 4. i. n. 5. & ex tex. in c. ne pro defctu 41. de elect. ubi tardan-
tibus electoribus, ad proximum qui praefite dignoscitur,
devolvitur electio; tener in nostris terminis Valenz. conf.
190. n. 25. & Solorz. de Indiar. iure, tom. 2. lib. 3. c. 5. n. 40.
& iisdem repetitis verbis idem Solorz. in Polit. Indiar. lib. 4.
cap. 5. vers. 7. por parte del Obispo antiquo.

5. Hujus dispositionis ratione de facili invenies in d. c.
Ne pro defctu: ne lupus rapax gregem Dominicum inva-
dit, Pectoris solatio & praeticio destinatum: quod maximè
procederet hoc casu, ubi cum Ecclesia non reperiatur Ca-
thedralis, ad quam Juridictio pertinet. Sede vacante, nullus
efficit qui gubernaret, & sic hostium patetur incurribus:
quasi fecis effet in Episcopo qui renuntiavit: in quo lo-
quitur Barb. in l. divitio, 2. p. n. 5. lff. solut. marim. ita di-
stinguit Solorz. locis superius citatis: & ita hanc sententiam
sequita est Rota in Seguntina beneficiorum 1. Iunii 1592. cor-
am Orano, relata per Garciam de benef. 5. p. c. 1. n. 249.
& de hac materia videndum latissime omnia referens Gar-
cias d. tral. 2. p. c. 1. ex n. 125. ubi n. 153. in specie hanc
nostram opinionem autoritate ejusdem Rota defendit:
7 Et hac ratione statuit te Valenz. conf. 190. n. 24. Pro-
consulem in specie d. l. meminise, solum posse facere neces-
saria in adventu Successoris.

8 Respectu verò perceptionis fructuum, verius est specta-
re ad præbendatos, five ad Ecclesiam Cathedralem noviter
erectam: nam facta resignatio, eaque perfecta, & per
9 Papam admisa, fructus pertinent ad eos in quorum favo-
rem facta fuit resignatio: ut latissime probant Flamin. Pa-
ris. de resig. benef. lib. 1. queff. 6. per totam, & alli quos se-
quuntur, Solorz. d. lib. 3. c. 5. ex n. 46. & lib. 4. cap. 5. vers.
10 Perosim embargo: ea ratione, quae in divisione fructuum,
in casu vacationis per obitum, vel per resignationem, da-
tur differentia: ut in illa, decuratio necessaria, per
quam transmittitur actio ad heredes usque in diem mortis,
nec moriens videtur facere auctum positivum per quem cen-
seatur remissile; at vero in resignatione, nisi si fuit jus re-
setur, censetur resignans, illud quoque remissile: prout
bene distinguunt Rota apud Puteum dec. 14. lib. 3. & per
eandem Rotam dec. 278. n. 4. p. 3. recent. ubi late: & de hac
materia vide Lott. de re benef. lib. 1. q. 44. ex n. 31. & retige-
rat antea eandem distinctionem q. 12. n. 26. Et sic videmus
11 translato Episcopo, non posse ipsum conferre beneficium, que
verè reservata sunt, tamquam Sede Episcopali vacante: ut
dixit Rota apud Garciam de benef. 5. p. c. 1. num. 2.49. in una
Seguntina beneficiorum, 1. Iunii 1592. coram Orano, quam-
etiam sequuntur fieri Lott. lib. 2. q. 34. n. 25.

12 Quibus non obstat difficultas text. in c. Si tibi absenti, de
præbend. in 6. ibi: Si tibi absenti conferatur beneficium, licet
per collationem huiusmodi, donec can ratam habueris, ius in
beneficio non acquiras: verba sunt Romani Pontificis: ergo
fructus nequaquam ad novam, sed ad antiquam pertinent
Ecclesiastem, saltem usque ad hoc tempus: quod confirmatur
13 ex optimo text. in l. qui absenti, de acquir. posse. ibi: Qui
absenti servò scribit ut in libertate moretur, non eam mentem
habet ut statim velit servò posse: item dimittere, sed magis
definitionem suam in id tempus conferre, quo servos certior fa-
ctus fuerit. Et ideo privilegium suum non fortior effectum,
donec ad notitiam eius, in cuius favorem conceilla fuerint,
perveniant; tener cum pluribus Sanchez de matrim. lib.
14. 3. disp. 36. n. 2. Quia responderunt supradictam Regulam li-
mitari, ut privilegium requirat scientiam respectu perfo-
rare privilegiata, non respectu alterius in cuius datum fia-
cta fuit gratia: 1. ad finem, de præbend. in 6. ea ratione,
qui directè conceditus ob privilegiata favorem, ipsique
donatio fit; idèoque satis est ut ipsi intimerit, & ad ipsius
notitiam pervenire: ita Sanchez supr. n. 5.

15 Nec quidquam obest Nicolaus Garcia de benef. d. p. 2.
c. 1. n. fin. ubi supradictam doctrinam limitauit in resignationibus Canoniciam: Ex quo enim residendo & intercel-
fendo fructus lucifundit, ad resignantes spectabunt etiam
post resignationem admissem, quia non possunt spectare
ad resignationarium. Quæ ratio minime convincit; nam si ut
ipse testatur cum Communione Doctorum, jam per resigna-

tionem abdicatum fuit jus, nihil ponit in re quod ad resi-
gnatarium spectet, vel non, cum hoc ei, cui nullum jus
competit, non possit tribuere actionem perciendi fractus,
in quibus nullum jus habet. Et ideo magis adhucero opinio-
ni Vazconcellos tral. diu. Ior. argum. lib. 1. cap. 3. contra-
rium sententia: quia magis in nostro casu procedit, cum
Gratia fiat in favorem nova Ecclesia Cathedralis, in qua
augmentum cultus divini attendit. Et ita judicatum fuit
in facti contingenti per Confilium Limanum occasione
nova erectionis Ecclesiastarum Cathedralium de Guamanga
& de Truxillo, Anno 1615, teste Solorz. d. lib. 3. c. 5. n.
37. & d. lib. 4. c. 5. vers. la primera es, siel Obispo antiquo:
ubi ait, predictum Confilium cognovisse in hac causa tam-
quam mere possessoria, & violentiae specimen ex parte
occupantis habente. Sed si hoc effet verum, semper Judi-
ces scularies de causis Ecclesiasticorum cognoscere possent,
cum nulla lis inventariatur ubi uni ex litigantibus non debet
tur, & tandem non semper sit violentia quæ ab exemptione
& à penitentia Censuratum liberet: de quo latius c. 17. de Pal-
pito dicimus. Aliud verò effet si ex bono & aequo virtute
schulæ Regalis, Confilium cognoscere ad componentem
amicabiliter prædictos Episcopos; ut mandatum Re-
gum supponentes quod precipiebat ut ipsos meliori modo
quo posset compone procuraret: quod valde diversum est.
Et si intelligenda multi videtur Solorzam. Vix doctili-
mi sententia, licet ipse alio modo eam explicet.

16 Preddicta sententia confirmatur, suppedita maxima & in-
dependenti superioritate Romani Pontificis in beneficiis.
17ibus: de qua in c. 1. & tota c. 16. q. 1. & nos latè supr.,
c. 6. de causis erigendis novas Cathedrales, differimus: Et
iam suppositus assentis per Episcopum antiquotem, civili &
rationali modo intelligendus est; nam cum Papa pos-
fit unu. date, & alteri auter; c. conq. stus, ubi Glof. c. Per
principalem, 9. q. 3. c. Constitutus, de relig. domib. polt. fa-
ctam erectionem titulus antiquioris Episcopi & Ecclesiæ
ad non titulum reducitur, ab illo eo quod illsus conqueri
posse, cum scire debet hanc esse viu Gratia Apostolice,
ut statim post facta Romanii Pontificis, tunc Pronuntiatio
in Gracia habeat beneficium vel Episcopatum; ut optimè
pluribus relatis docet Solorz. d. lib. 3. cap. 5. ex num. 48.
per text. optimum in specie in extrav. Salvator. de præ-
bend. idem Solorz. in Polit. d. lib. 4. c. 5. vers. la seconda hæc
tambien per esta opinion. & ita Sacram declarat Congregatione
translati teffatur idem ubi proxime, vers. Par a loquela se de spa-
culo de pue: ubi de Episcopo Guamanus in partibus Indiarum:
& statim etiam vers. sequenti, cuius verba ipse refert
in Polit. d. lib. 3. c. 5. ex n. 56. ubi etiam aliud decretum Re-
gum pro Episcopo de Truxillo adduxit.

18 Et ex his patet Refponsum ad ea quæ diximus ex text. in 21
d. l. meminise, ff. de offic. Procons. cum aliis: ubi auge ad
adventum novi Proconsulis prorogatum officium: quod
etiam respectu gubernacionis spiritualis concedimus: at
verò respectu fructuum negamus. Ratio differentia in eo 22
consistit: nam Gratia Principum, Officiorum servitia con-
cernunt, idèo nec ills, nec salarium successori, usque ad
officii apprehensionem conceditur; fecis autem est in Gratiis
Apoliticis, in quibus Christi Vicarius exemplo Dei in
creatione mundi Gen. 1. qui dixit fiat lux, & facta est lux:
statim ut dixit fiat in Gracia, omnis jus transfertur: ut optimè
videndum in propria docet Solorz. d. lib. 3. cap. 5. ex
num. 52. & dicit lib. 4. cap. 5. vers. 7. con esto queda respondido.

19 Quibus accedit, quod calus mortis aquiparatus casu 23
translationis, ut pluribus relatis docet Valenz. conf. 190. n.
1. Unde Alciatus conf. 1. n. 25. lib. 1. ait, quod translati quo
ad Ecclesiastem a quo translati sunt, habentur pro mortuis: 24
per tex. in c. In apibus. §. Ecce vers. translationis, 7. q. 1. c. Su-
ceptum, de reforsi. lib. 6. & prosequitur ex nu. 7. 10. cum
pluribus seqq. ubi latissime. Unde translatis Episcopatus que
fit ad alium locum, operatur extinctionem primi: Brunus
tral. de permanentibus, conf. 3. mem. 3. n. 7. Valenz. n. 20.
Merito supradicta, alia etiam quæsto adjungi potest; 26
ad quem scilicet pertineat gubernatio Episcopatus de novo
electi, Episcopoque per Romanum Pontificem creato, qui
ante possessionem mortuus fuit: In qua certum est, quod si
ipse testatur cum Communione Doctorum, jam per resigna-
tionem abdicatum fuit jus, nihil ponit in re quod ad resi-
gnatarium spectet, tamquam Sede vacante, ad quod nōdūm
obtinere collationem, ut in possessionem mutantur: in qua
Solorz. locis superius citatis, c. Cum olime, de maior. & obedien.
& probanti innumeris relati a Barb. de Canon. c. 42. num.
105. Solorz. de Indiarum iure, 2. tom. lib. 3. cap. 13. n. 2. &
28. 3. c. in Polit. Indian. lib. 4. cap. 13. in priu. de quo latius suo
loco dicimus. Si verò Diocesis nondum erat formata, nec
Ecclesia credita, neque Capitulum in ea collocatum, juxta
decimationem text. juncta Glof. in extrav. Sedes Apostolica,
verbo Diocesis, de offic. deleg. ejus jurisdictione seu adminis-
tratio ad proximorum Episcopum pertinet: c. Si forte, 37
cap. ult. 65. distin. non tamere jure devolutum, nec etiam
conservatio, quasi jurisdictione quæ ad arbitriatum tac-
tam conditionem habeat, si novus Episcopus accedit: ut vo-
luit Solorz. de Indiar. iur. d. lib. 3. c. 5. n. 59. & 60. & in Po-
lit. India. lib. 4. cap. 5. vers. y la Audiencia de Lima, sequens
Abbatem in c. 1. de elect. Jafon. in l. si grege, ff. de legat. 1.
Sed quia hoc excludit, de Jure omnis jurisdictione, ut supra di-
ximus, ad proximum spectat Episcopum, ne hoftum pa-
teretur incurribus, & diabolis mortibus laceretur.

29 Hanc tamen conclusionem limrandam esse censeo, si
Sede vacante, Bulla Apostolica electionis executioni man-
detur, & in ea Capitulum formetur, per quam formatione-
m sit dubitum non potest quod omnia iura Cathedra-
lia in ipsum transfunduntur, ita nec dubitum potest quin
hujusmodi jurisdictione ad illud spectet.

30 Probarat assumptum ex c. Cum olime, de maior. & obedien.
ibi, Mandantes eisdem, ut cum Ecclesia Messian. vaceat ad
præfens, electionem suam conformandam, prout de ure futur.
vel etiam informandam: præfens Capitulo Messian. per
quem text. communiter notant D. quod Capitulum Sede
vacante confirmat electiones vice Episcopi; at in presenti
dubitare non possunt Capitulum eis, & Sede vacante exis-
tere Cathedram; idèoque ad ipsum spectabit jurisdictione.
Confirmat ex c. his que eodem tit. ibi: quando autem Eccle-
siæ ipsa (logitur de Ecclesia S. Laurentio in Damasco de Ur-
be Roma.) Cardinali vacabat, Capellani & Clerici memorati
eisdem Ecclesiæ reverenter exhibeant omnia spadilla. Ecco
quomodo solum attenditur quod Sedes vaceat; quod in no-
stro casu repertur.

31 Accedit quod Capitulum, non solum est voluntarius, sed
necessarius administrator: ut per plures relatios a Garcia de
benefic. 5. p. c. 7. n. 2. & ita neque potest privari jurisdictione
ne, nec eti potest renunciare.

32 Puteretur ratio ob quam vicinior Episcopos administrat,
& jurisdictionem conservat, est, quia nullus reperitur,
qui in actu tale habeat exercitum; quare cum post cre-
ationem exequitam reperiatur Capitulum, non est cur sua
debet jurisdictione privari; & sicut jurisdictione sine exerci-
tio per adventum proprii Pastoris celat, ex d. l. meminise
quomodo solum attenditur quod Sedes vaceat; quod in no-
stro casu repertur.

33 Puteretur ratio ob quam vicinior Episcopos administrat,
& jurisdictionem conservat, est, quia nullus reperitur,
qui in actu tale habeat exercitum; quare cum post cre-
ationem exequitam reperiatur Capitulum, non est cur sua
debet jurisdictione privari; & sicut jurisdictione sine exerci-
tio per adventum proprii Pastoris celat, ex d. c. Quidam, 100. distin. ver. Episcopum, semper vicini-
os Episcopos supplere defectum aliquius vacantis Eccle-
sia. Ecce quomodo vacantis Ecclesiæ defectum, sive per
mortem, ex text. in d. cap. Si forte: sive per infirmitatem,
ex dicto cap. Quidam, suppleretur à vicinior: at collatio
a Capitulo fieri non potest: c. fin. de offic. Vicar. DD. in cap.
Ex frequentiis, de Inst. Plures apud Solorz. de Indiar. lib.
3. cap. 13. num. 32. & in Pol. Ind. lib. 4. cap. 13. vers. Tam-
bién se suele poner en duda & c. nec hic aderat Capitulum
quod conferre posset; ergo defectus Episcopi mortui per
vicinior suppleri debebat.

34 Major vero existit dubitatio, quæ est Quarta; si interim
Capitulum efformetur, id est Sede vacante, & nondum à
Romano Pontifice de successe provisum fuerit, vel non-
dum capta possesso sit: In qua, ad Capitulum jurisdictionem
spectare dicendum est; cum enim ad Episcopum de-
mortuum pertinuerit, & ejus obitu ad proximum Episcopum,
qua non erat qui administraret, Capitulum Sede
vacante erectum sua jurisdictione privari non potest, ad
quod nec deferrit, nec accrescit, sed potius apud ipsum
manere dicuntur: latissime Valenz. conf. 107. per totum: Gail.
lib. 1. obser. cap. 30. n. 10. plures apud Solorz. d. lib. 3. de
Ind. ior. c. 13. m. 3. In casu vero quo nec Episcopus adit,
neq. Capitulum quod præbendas conferre posset, ad Metro-
politanum pro institutione recurrente est: ex Gloss. in
cap.

instauit. Nam præterquam quod non constat bona-
37 Tempi non sufficere; tunc temporis non erat divisio facta
38 bonorum, nec bona Tempi in quatuor partes divisa erant,
que introducta fuit in e. *Nobis*, c. *Concesso*, c. *Quatuor*, c.
De redditibus, c. *Cognovimus*, 12. q. 2. & alibi; ex quibus
una pro Ecclesia sive ejus fabrica deputata est, quo stante,
non sit bona argumentatio: ultra quod ab iis que in veteri
39 fibant Testamento, non fit bona argumentatio in Novo;
principiæ in Judicialibus, in quibus servandum est ius Ca-
nonicum: cap. 1. de novi oper. nunt. c. *Quod Clericis*, defor-
40 compet. & sic plura videmus hodie tolerari que in Legi ve-
teri puniebantur, & è contra: c. *Ne autem, iusitio* c. *fug. 23. q.*
3. c. *Gaudemus*, de *dixit*, cum aliis de quibus us omnibus vi-
dendus est Berodus d. conf. 3. ex n. 39.

41 In qua distributione contributionis hic Ordo servandus
est, ut proportione servata illi quorum magis interfert, &
potiores sunt, magis contribuant: ideo primò Episcopus,
Secundò Canonici, qui sunt membri Ecclesie Cathedralis,
c. *Novit*, de his que sunt à maio, part. *Capi*. Tertiò Clerici in-
feriores Ecclesie Cathedralis. Quarto Clerici Cœlestis, qui
non dicuntur pars Ecclesie Cathedralis, & ad suarum Ec-
clesiarum reparationem gravantur; voluit Bero. d. conf. 3.
vol. 1. ex n. 19. usque ad 21. Quinto Laici, modo superius
42 explicato: Quonodo verò distributio facienda sit: dic
breviter, quod aut adest discordia, vel non: si non adest,
tunc difficultas non habet locum; in cauò verò discordia,
tunc Episcopus cum majori parte Capituli debet Summas
distribuere, & ratis statuere & taxare, non verò ipse solus:
ut in d. c. fin. de his que sunt à maio, part. *Capi*. Bero. d. conf.
3. n. 25.

43 Et sicut Episcopus Canonicos cogere non valer, nisi casu
quo ejus Quarta non sufficiat, ita nec Clericos inferiores
vel Laicos Diœcessis & Ecclesiasticos inferiores collectare,
poterit, nisi excusis primò redditibus suis, & Canonico-
rum Cathedralis Ecclesia: Paul. de Citad. tral. de lute Par-
tron. art. 5. vers. secundo si non effet: Petr. Surd. dicit. conf. 62.
num. fin.

44 Circa formatum verò Ecclesie Cathedralis ædificande, latè
videnda sunt ea que diximus c. 1. iuncto c. 5. de forma &
struenda Ecclesiastarum Cathedralium. Quod vero spectat ad
prefitem *Capi*, videndum est, an Episcopus solus modello
possit facere, an verò Capitulum debet intervenire?
In quo breviter credo de amborum consensu fabricare fieri
debet: nam cum Episcopus sit Caput, Capitulum verò
45 membra Ecclesie, c. *Novit*, de his que sunt à *Prelat. sine*
confen. Capit. ideo debent intervenire: maximè cum con-
tribuere teneantur in casibus a nobis dictis, & ita tam-
quam interesse habentes intervenire debent; præceptuè cum
ardua non possit Episcopus absque Capitulo expedire: pro-
46 ut hæc latè ponderat Bero. ex n. 36. & seq. Et idem etiam
47 Judicium faciendum esse de Laicis, quando ipsi solvunt: ex
nisdem rationibus: quod quidem ratione congruit, nam
cum difficile sit, ut bono peragantur exitu, quæ malo sunt
48 inchoata principio, c. *Principatus* 25. ubi Glos. fin. c. *Cum*
Paulus, 1. q. 1. Barbat. conf. 26. n. 1. vol. 3. merito omnium
49 contribuentum expændendum est judicium; ita tamen ut
Episcopus tamquam Superior sententiam proferat, à qua-
tamnam tamquam à prejudicio irreparabilis appellatio dabi-
tur; sūm alius si suspendere contributionem, alius verò
ædificium quod non potest reparari, nisi cum gravissimo
damno, si male factum fuerit.

50 An verò Episcopus & Clerici possint petere elemoy-
nas? Dic posse, cum hoc nullibz possit prohibitus: ut Ho-
stien. Joan. Andr. Domin. & Anton. notarunt in c. *Ex par-*
te, de censibus, quod tamen nihil aliud esse quam excutere
ab humeris Clericorum hoc ædificandi onus, noravit Ber-
51 n. 43. à quo dicitur ut se liberaret Doctissimus & Venerabilis Vir Martinus ab Azpilcueta Doctor Navarus in tral.
de spoliis Clericorum, §. 10. n. 7. ver. *Tertio*: se ipsum con-
demnavit, licet alias non tenetur ad reficiendam quam-
dam Ecclesiam cuiusdam Prioratus quem possidebat, sed
ab Laicos & Parochianos spebare; ubi concludit per haec
verba: *quāquam scio id paucis Reboribus Ecclesiastarum gra-*
tum fore.

Sed si Laici, vel alius quilibet qui alias ad ædificium non
tene-

tenebatur, sponte aliquid solvere offerret, omnino admis-
perte obligabitur: ut probat Bero. d. conf. 3. num. fin. in fi-
67 ne, etiam si postea retractare donationem voluerit, que ve-
luti facta in favorem Ecclesie, non est retractabilis: ex
Barbola de univ. iure Ecclesie, lib. 2. c. 13. n. 19. & 20. de quo
68 etiam aliqua inf. cap. 27. de Hospitalibus, diximus; ubi inter-
cetera hoc competere Hospitalibus tamquam Ecclesiis no-
tavimus.

69 Sed quanto temporis spatio Ecclesia Cathedralis debeat
ædificari: videamus. In quo videas que dicemus inf. cap.
1. 14. ex n. 19. Et licet nulli prescriptum invenieris, statuendu-
m esse credo, arbitrio Episcopi, vel Superioris id relin-
quendum fore, juxta magnitudinem ædifici, & ad cognitionem
facultates, addendo temporum, & locorum qualita-
tes, conditiones, & extremitates: ut optimè resolvit Faf-
de vir. lib. 2. cap. 13. n. 16. de quo etiam videndum Rochus
de Curte de lute Patronatus, verb. *Construxerit*, n. 15.

70 An verò domos circumeicta Ecclesiæ sive ædificare,
vel ipsa sola manere debet: non erit extra prefatis *Capi-*
71 *scopum* investigare. Cuius difficultas aniam preber
text. in cap. *Diffrinut*, 17. q. 4. in quo Immunitas per triginta
72 pax illius latitudinem conceditur, intra quam domos edifi-
cari extraneas ab Ecclesia prohibetur: quod spatium ad
quadraginta pax illius in Ecclesiis Cathedralibus excedit:
72 cap. *Sicut antiquis*, *Diffrinut*, cap. *Quiquis*, 17. q. 4. ut latè
inf. 2. 26. de *Carceribus* Ecclesiastarum Cathedralium proba-
vimus; & notant plures apud Julianum Claram. l. 5. c. 5. §. fin.
73 n. 2. ubi Additiones latè Italia de *Inmun.* Ecl. d. lib. 1.
73 c. 4. 6. q. 12. dicens, quod cum de Jure Episcopus cum Cle-
rics insimil vivere debeat, c. *In omnibus*, diff. 8.2. in eodem
loci item refici, idem magis patrum requiritur, ex magni-
tudine Episcopi, & numero majori Clericorum: cui addi-
que dicemus infra, n. 82. Ex quo textu Oldradus conf. 55.
74 defendit intrà hoc spatium nullam domum ædificari posse
ex tex. *Art. Nulla*, 1. 2. q. 1. Cum tamen in tota illa questione,
imò nec in tota Jure Canonico talis textus reperiatur, ut no-
tariv. Marius Italia de *Inmun.* Ecl. d. lib. 1. c. 4. §. 6. n. 5. ex
73 cum seqq. circa immunitatem distinguitorum domus
76 Clericorum immunitate gaudent, Laicorum verò è con-
tra quem omnino video. Eaque comprobari possunt ex
pluribus, que circa hoc ipsiun in Palatio Episcopi infra cap.
29. de dominis seu Palati Episcoporum, disputavimus. De
quo etiam vide latissime Diana contra Italiam p. 6. m. 1.
refol. 1. Ad distantiæ verò & cognitionem paucissimi,
77 biceviter, hunc componi ex quinque pedibus; uniusquisque
verò pes, mensura quoque digitorum constat, ut volue-
runt Bonac. tom. 3. dif. p. 1. q. 3. punt. 1. 6. §. 4. n. 7. Diana refol.
m. p. 5. tral. 1. refol. 1. Farinac. in Appen. cap. 16. na. 286.
Cardin. Tusc. lit. E. conf. 9. & lit. 1. concl. 5. q. na. 2. de quo
78 etiam vide Bellu. specul. Princip. rub. 1. §. Sed quia loquitur,
n. 1. ubi Additio Borrelli, Covarti. lib. 2. var. cap. fin. n. 5. &
diximus infra. cap. 2. de Campanis Ecl. Cath. na. 206. 207.
80 & de pax illius differentia & mensura circa immunitatem,
videndum Marius Italia de *Inmun.* Ecl. lib. 1. c. 4. §. 6. pag. 82.
Et licet hanc disputationem parum uilem judicaverit Italia
78 supra, na. 4. qui alios citat, cum hac Immunitas non sit in
uso; tamen contra ipsum latissime insurgit Antonius Dia-
na d. par. tral. 3. refol. quem omnino vide: vide etiam
81 Suarez to. 1. lib. 3. c. 8. n. 3. fol. mihi 265, ex quibus adificari
non posse in rigore credo, licet contrarium seruerit in praxi.
81 Sed & in ipso uificio particularibus prærogativis gau-
det Ecclesia Cathedralis, cum recte posse impedita aliarum
80 Ecclesiastarum constructionem proprieptam: fed dannum
debet esse verum, non fictum, & considerabile: prout la-
tè videri posset in optima decisione Seraphini 847. per totam
81 sequaciam verò de filiis rebus, quas liberum est Christi
Fidelibus ubi voluerint facere, ut sunt elecio sepulchra,
Missarum celebratio, & alia similia; de quibus Rota dec.
Frances de Eccles. Cathedr.

C A P U T XIII.

De Reparatione seu Renovatione Ecclesiastarum
Cathedralium.

S V M M A R I V M.

Ecclesia nulla absque dote potest adificari, & sub qua
pana, 1.

Ecclesia Cathedralis collaya, cuius expensis est reparanda, 2.

Adificare non prodest nisi ratio reparandi habeatur, 3.

Reparans & adificare à pari procedant, 4.

Adificare dicitur ille qui reparat, ibid.

Reparans, idem ius conseruator, ac adificans, 5.

Reparare magis præcūsum est quam adificare Templo de no-
vo, 6.

Ruina Ecclesiastarum sunt vitanda, 7.

Adificare nūnquam reparanda sunt, 8.

Conseruando attendenda in reparatione Ecclesiæ, 9.

Talis conseruando debet esse clara, 10.

I Non